

הזרשי השם

מאמרים ופנינים יקרים לשולחן השבת מאת גדולי תורה ודבני ביהמ"ד 'דודשי'
בתוספת דעיונות משיעוריו ותורתו של הגאון היוקא שליט"א

פרשת חיי שרה כ"ה חשוון תשפ"ג

רבינו תם	יציאת שבת	כניסת שבת	ירושלים
17:55	17:17	16:22	לנוהגים 40 דק' 16:02
17:56	17:18	16:20	תל אביב
17:55	17:16	16:20	חיפה
17:59	17:19	16:23	באר שבע

מאמר הרב

מאת הגאון הרב יהוקאל צמח שליט"א מראשי ביהמ"ד "דודשי ה"

ימי האדם עלי אדמות הולכים ונעלמים, והחיים האמיתיים שנותר לו, הם הרגעים בהם קישר את אור ה' בכל דבר ובכל מציאות והשתוקק לעשות רצון קונו, שבהם התחבר לה' יתברך שהוא חי החיים, וקנה קנייני נצחיות בתורה ובמצוות, ושאר כל הרגעים והמעשים שלא היו בדעת הזו, אינם נחשבים לחיים.

אברהם ושרה יצאו מהרצון האנוכי, הרצון לקחת ולקבל, שהוא המביא להתחברות אל ההערך והרע, והיתה כל תשוקתם לעשות לכבוד הבורא ולהכין את בית המקדש, והקדישו כל נשימה ותנועה שלהם למטרה הזו מבלי הסח דעת, וזכו להוריד את השכינה מרקיע שביעי לשישי, ולהביא לעולם את נשמתו של יצחק, שתמשיך את מלאכת הקודש, ובשעת העקידה הוריד את השכינה מרקיע שישי לרקיע חמישי (פסיקתא רבתי פ"ה), ובשעת הגילוי הזה נדבקה שרה במקור החיים ועלתה בנשיקה.

וזה היה ההספד של שרה, שמי שבימי חייו יצא מן האנוכיות, ודבק ברצון האלקי, אין בו שייכות של מיתה וזוהמא, כשם שבחייו לא נגע ברצון של היצר הרע, והוא דבק בחי החיים, ונסתלק בנשיקה, שזה תוספת דביקות באל חי, ונעשה נצחי. ולכן מקום מנוחתה של שרה, הוא במערת המכפלה, שהוא פתח גן עדן.

כל אדם נשלח לעולם בכדי לגלות את מלכותו של הבורא בעולם השפל והאפל, וכל פעולה שעושה בשביל כבוד רוצון קונו, ולא לשם עצמו, נעשה מזה תוספת בבנין בית המקדש, שהוא הבית הגדול והמפואר ביותר מכל הבתים שבעולם, וכלול מכל הבתים כולם. וכל סילוק של אדם מן העולם הוא חסרון במלכות, וכמו חורבן משכן ה', שנסתלק עוד יהודי מן העולם מבלי להשלים את ההמלכה של ה', ומשם מגיע טומאת המת, וכל הדינים שעוברים על נפש האדם לאחר סילוקו.

וגם הפחד של ההסתלקות, הוא המשפט של האדם בבית דין של מעלה, האם חי את חייו לכבוד בוראו או למען עצמו, והאם עשה כל שביכולתו שלא להסתלק מן העולם עד שיראה את בית המקדש. וזהו "קבעת עיתים לתורה", פירוש, האם לקח את התורה לכבוד מלכותו יתברך, שאז תורתו שייכת לבית המקדש, ותוכל להקבע בארון הברית שבבית קודש הקדשים,

אף אם הוא עת מסויים למען התכלית הזו. ומי שעשה את חלקו, עבודת הקודש שלו אינה נפסקת, אלא נשמתו מסייעת מלמעלה להולך בדרכיו, כמו שנשמת שרה האירה ברבקה, ולכן בשעת העקידה נתבשר אברהם על לידת רבקה. וזהו "ויהיו חיי שרה וגו' שני חיי שרה" (בראשית כג, א), וכן באברהם אבינו כתיב "ואלה ימי שני חיי אברהם אשר חי" (בראשית כה, ז), שמילאו את ימיהם ברצון האמיתי, וכל ימיהם ושנותיהם התחברו לנצחיות, מאחר שכל מה שעשו היה למען כבוד מלכות ה'.

אברהם ושרה סללו את הדרך לכל יהודי להגיע לדרגות שמעל כל הדרוגות, שהם הקירבה עצמה למלך מלכי המלכים, על ידי שזה היה כל תשוקתו בעולם, שיושלם רצונו יתברך בעולמו לגלות את מלכותו, ואז התורה והמצוות שלו הם לשמן בתכלית, והאיכות של המעשים היא לאין ערוך, ושתי דקות של תורה כאלו שלומד לכבוד ה', אין שיעור למעלתם.

זה הסוד של האמונה, שאדם יודע שטוב לו להפקיד את חייו ממש בידי הבורא, ולהיות סמוך ובטוח אחריו מבלי שום מחשבה, וההתבוננות שלו ולימוד התורה ישארו רק על הרצון האלקי, להיכן רצון הבורא לילך כעת, והוא כסוס נאמן לאדונו שהולך לפניו בכל מקום גם בתוך בצעי המים (סנהדרין צו, ב) ומכח תורה לשמה כזו, מתעלה האדם לזהירות וזריזות וכו', עד רוח הקודש שהיא דעת התורה, ותחיית המתים.

כאשר חייו הם קודש לה', אזי חוט של חסד משוך עליו, ורוח הקודש שורה בדבריו, וכל שער נפתח בפניו, ושפתיו ורוחות תמיד שבח ותהילה לה' יתברך, ומתקיים "שירו לה' וגו', תהלתו בקהל חסידים וגו', יהללו שמו במחול בתוף וכנור יזמרו לו" (תהלים קמט). כלומר, שבאהלה של תורה יישמע קול זמר ושבחה, מתוך גילה ושמחה בה' יתברך שהוא תפארתינו ומשוש חיינו.

ובלימוד כזה הוא מקרב את הכל לעבודת הבורא, כי ניכר עליו החיות והשמחה, יותר מכל באי עולם, כמו שאברהם ושרה היו מופת ודוגמא לכל בני העולם, כיצד אפשר לחיות את החיים בשמחה ובחיות בכל רגע, וכולם ראו עליהם מה הם החיים לפני ה', וכל באי עולם שמעו שמעם, ועשו להם מטבע מיוחד, והמליכו את אברהם עליהם (תד"א רבה פ"ו, ו' ע"ב ב"ק צ"ו ב"ר לטי"א).

המאמר ערך מתוך שיעוריו של מר"ד גאון ישראל שליט"א

בפתח הגיליון

מאת הגאון הרב יעקב ישראל שליט"א

יש שתי פְּרָשִׁיּוֹת בַּתּוֹרָה שְׁנֵי קְרָאוֹת עַל שֵׁם 'חַיִּים', פְּרָשִׁיּוֹת חַיִּי שְׂרָה וּפְרָשִׁיּוֹת וַיְחִי. וּשְׁתֵּי הַמִּדְּבָרוֹת עַל הַסְּתַלְקוֹת וּפְטִירָה. לְבֵית הַקְּבָרוֹת יֵשׁ שֵׁם נֹסֵף - 'בֵּית הַחַיִּים', אֵלּוּ שְׁנֵי שְׁמוֹת הַפּוֹכִיחַ!
יש כָּאן מְשַׁמְעוֹת עֲמֻקָּה. הַפְּטִירָה נוֹתֶנֶת לָנוּ לְהִבִּין מֵהֵם חַיִּים, כִּי סִיּוֹם הַחַיִּים בְּעוֹלָם הַזֶּה מְבִיא אֶת הָאָדָם לְשָׂאֵל אֶת עֲצָמוֹ "מֵה אֲנִי מְשֹׁאֵר אַחֲרַי!" בְּרִגְעַת הַפְּטִירָה כֹּל הַדְּבָרִים שְׂאִין לָהֶם עֲרָךְ מִצַּד עֲצָמָם וְעֲלָמִים!
אֵף אֶחָד לֹא רוֹצֵה שְׂיִכְתְּבוּ עַל הַמְצָבָה שְׁלוֹ שֶׁהוּא הֵיךְ עֶסוֹק בְּלֶאֱגֵר כֶּסֶף וְלִהְיוֹת עֶשִׂיר.

לְמִרְוֹת שְׁזָה בְּדִיּוֹק מֵה שֶׁהוּא עֹשֶׂה... אִם הוּא נִמְן צְדָקָה וְעֹשֶׂה חֶסֶד הוּא בְּהַחֲלֵט יִרְצֶה שְׂיִכְתְּבוּ אֶת זֶה. לְמִרְוֹת שְׁזָה לֹא בְּדִיּוֹק מֵה שֶׁהוּא עֹשֶׂה...
הֵיךְ אָדָם שֶׁהִמְצִיא אֶת הַדִּינָמִיט (פְּצָצָה), וְקָרָה שֶׁפִּעֵם חֲשָׁבוּ שְׂאוֹתוֹ אָדָם מֵת וְכִתְּבוּ בְּעֵתוֹן מֵאֲמֹר הַסֶּפֶד לְזִכְרוֹ, וְשֵׁם נִכְתַּב שְׁמֵת אוֹתוֹ אֶחָד שֶׁהִמְצִיא אֶת הַדִּינָמִיט שֶׁהוּא חֹמֶר הַנֶּפֶץ שֶׁהִשְׁתַּמְשָׁו בוֹ בְּמִלְחָמוֹת, וְכֵן וְכֵן אֲנָשִׁים מֵתוֹ כְּתוּצָאָה מִכֶּן.

אוֹתוֹ אָדָם קָרָא אֶת הַמֵּאֲמָר וְחָשְׁכוּ עֵינָיו. "זֶה מֵה שְׂאֵנִי מְשֹׁאֵר אַחֲרַי? הֲרִים! חֲרַבְנוּ!" הוּא הִזְדַּעְזַע וְהַחֲלִיט שְׂאֵת כֹּל הַכֶּסֶף שֶׁהָרִיחַ מֵהַמְצָאָה שְׁלוֹ הוּא תוֹרֵם לְקָרֵן 'נוֹבֵל' שֶׁתַּחֲלֵק פְּרָסִים לְאֲנָשִׁים שֶׁהִפְכוּ אֶת הָעוֹלָם לְטוֹב יוֹתֵר (בְּמִבְטָ שֶׁל גוֹי כְּמוֹבָן). "בֵּית הַקְּבָרוֹת" הִמְשַׁמְעוֹת שְׁלוֹ שֶׁהָאָדָם נִקְבֵר. וְזֶהוּ.

אֵךְ מִצַּד שְׁנֵי בְּקִבּוּרָה מְגֻלִים מִי הָאָדָם, מֵה הַשֹּׁאֵר אַחֲרָיו, מֵה הֵי הַחַיִּים שְׁלוֹ - "בֵּית הַחַיִּים".

מִיִּשְׁהוּ יוֹדֵעַ מִי הֵיךְ הָעֶשִׂיר הַגָּדוֹל בְּעוֹלָם לְפָנָי 50 שָׁנָה? מִיִּשְׁהוּ שִׁמְעַת עַל הָאָדָם הַחֲזֵק בְּעוֹלָם לְפָנָי 120 שָׁנָה?
לֹא נִשְׂאָר מֵהֶם זָכֵר, וְהֵם הַשְּׁקִיעוּ בְּזֶה אֶת כָּל חַיֵּיהֶם.

מִיִּשְׁהוּ יוֹדֵעַ מִי זֶה רֵשׁ"י? מִיִּשְׁהוּ יוֹדֵעַ מִי חֲבֵר אֶת הַשְּׁלֵחָן עֲרוֹךְ?
נִשְׂאָר מֵהֶם שֵׁם גָּדוֹל וְעֲצָם.

המשך בגב הגיליון

דרך חכמים

נערך ע"י המשפיע הגאון הרב שלום פרקש שליט"א

שביבי אוד מהליכותיו ודרכו בקודש של רבינו הגאון הינוקא שליט"א

מיסודות התורה ללמד על אהבת הבורא לכל אחד ואחד

פעם הזכיר רבינו ענין אהבת הבורא, שהקב"ה חפץ בלב של האדם, שיאהב לבוראו בכל ליבו, אהבה שטמועה בכל תנועה ואפילו בכל נשימה, וכמו שראו אצל צדיקי וקדושי הדורות. והוסיף בזה ואמר: הקב"ה שואל אותנו, מדוע הקשר בינינו נדמה כמו קשר של צרות ויסורים, שרק בעת שהאדם חש בכאב ומועקה הוא פונה לבוראו, וכביכול תולה את הבעיה שהגיע אליו מאת הבורא. הקשר בינינו הוא 'קשר של אהבה', שתמצאו אותי בכל דבר טוב, כי אני הוא שורש ומקור כל הטובות כולם, ולא לתלות את כל החיים והשפע והטוב כביכול כדבר המובן מאליו ולא קשור אלי, ורק את צרות והמועקות לתלות כביכול בי.

והסיבה לכל הגלות שאנו שרויים בה, היא מחמת העיוות של הקשר הזה, שממנו נמשכו כל החטאים והעוונות, שאת החיים וכל השפע הטוב רואים כדבר מוכרח וברור, ורק את הקשיים והבעיות תולים בבורא יתברך, במקום להתבונן שהבריאה כולה והקיום התמידי שלנו, הם באהבה אין סופית של השם ברוך הוא, ולהרגיש אותו בכל הטוב והשמחה שעובר עלינו, ממש כמו שאנו פונים אליו בשוועה ותפילה בעת צר ומצוק.

והמשיל זאת לאדם שמכר כל הונו ורכושו הרב, וקנה טבעת יקרת ערך ביותר, האם יעלה על הדעת שיניחנה שכוחה וזנוחה בכספת, הלא תמיד יאחזנה בידו ברגש, ויחוש את השמחה והאושר בכל רגע ורגע שמביט בזיו יקרת ערכה הרם. וכך אמור להיות הקשר שבין האדם לבוראו, שאין דבר יותר יקר אצלו כמו הזכות של הקשר האישי שלו לבוראו, ויהיה חשוב אצלו כל מבט למרום, וכל ברכה, או דבר קל שזכה לעשות כרצונו יתברך, אולי יזכה להעלות בזה נחת רוח לפניו. ובדרך זו יפתחו בפני האדם שערי התורה הקדושה, לחוש בטעם הנפלא של כל מצווה ומצווה, וממילא יזכה לדביקות בהשי"ת, ויתקשר אל בוראו בעבותות אהבה. ע"כ.

וזה אחד מן הדברים הניכרים על שומעי לקחו של רבינו, האור של אהבת ה', שיעוריו של רבינו מלאים באור ותקוה לכל אדם באשר הוא, בדרך התורה הבאה ללמדנו כמה ה' יתברך אוהב אותנו ושמח בכל אחד ואחד כבן יחיד. ולכן תקנו רז"ל את הברכות, כדי שכל דבר שאדם שמח בו ומרגיש הנאתו ממנו, ידע שזו מתנה שנתן לו ה' יתברך באהבתו אותו.

וכמה פעמים הזכיר רבינו בשיעוריו, שזוהי דרך התורה הקדושה, לתת דעת ותבונה לאדם, על החיבה שיש לו אצל הבורא יתברך, ושכך צריך לגדל את הילדים והתלמידים, על ברכי אהבת ה'. ופעם אמר רבינו, שבעת שמביא דבר לבנו, יקדים לו "הנה ה' יתברך שלח לך מתנה כן וכך".

מאת הגאון הרב ישראל משה שליט"א

פני דרך

אהבת האדם והבריאה

א. מידת האהבה כוללת אהבת האדם את עצמו ואת כל הברואים וכל הבריאה, שכולם נבראו במדת חסדו של ה' יתברך, ומתקיימים בכל רגע מזיו אורו הממשיך להם חיות וקיום באהבה.

ב. עלינו לזכור שאדם נברא בצלם אלקים, וצריך לכבד כל אדם. וגם גוי (שמקיים ז' מצוות), כי ה' יתברך מכבדו שבראו בצלם אלקים, ומחיה אותו ומקיים אותו בכל רגע מתוך כבוד ואהבה, ואנחנו הולכים בדרכיו יתברך.

ג. צריך לכבד ולחמול על כל בריה, גם בעלי חיים וצמחים, ואפילו רמשים וזוחלים. כי גם להם יש קיום מאת ה' יתברך.

ד. פעם באה אשה לצדיק מוולודניק רבי ישראל דב בער בן רבי יוסף זיע"א בעל השארית ישראל, וסיפרה לו ש-22 שנים אין לה ילדים. אמר לה הרבי שאינו רואה איך יהיו לה ילדים מפני שלפני שנים רבות שהייתה קטנה היה לה גיגית שהיו שם חתולים והטיעה אותם במים, ואותו צער בעלי חיים עומד כנגדה עד היום ולכן היא סובלת, ורק אחר שתעשה תשובה על זה יהיה לך ילדים.

ה. כאשר האדם מחובר לבריאה ויש לו רחמים וחמלה על הכל, אזי אין הברואים מזיקים אותו, ואפילו חיות רעות מרגישים בזה, ולא יגעו בו לרעה.

ו. התורה הקדושה מלמדת אותנו כיצד ינהג אדם ברחמים גם על עצמו, ושלא ינהג מבלי דעת ותבונה ויזיק לעצמו ויעורר דינים, אלא יתעורר ללמוד דרך ה' כיצד לחמול ולאהוב את עצמו, ולעורר רחמים על נשמתו.

ז. צריך להעריך ולייקר כל רגע של חיים ולהתרגש ממנו, כל רגע של חיים הוא מתנה שה' יתברך נתן לנו באהבה, צריך לשמוח בהסתכלות לשמים, שהרי אדם שהגיע קיצו, מוכן לתת כל הון בשביל לחיות עוד דקות ספורות, אז כעת שיש לנו את החיים רצון ה' שנשמח בהם.

פניני משולחן שלמה

נערך מגליונות משולחן שלמה לרבינו הגאון הינוקא

הידוד והידוש

שלשה שהיו דומים לגמרי לאברהם

שלשה היו דומין לגמרי לאברהם, יצחק אבינו ע"ה, אליעזר, ולוט, ובכולם טעו לחשוב עליהם שהם אברהם, לוט במלחמת המלכים, אליעזר כשהגיע לחרן (ובפסיקתא זוטרתא פ' חיי שרה מובא, שלכן אמר לו לכן "בא ברוך ה'", כי חשב שהוא אברהם), ויצחק - כמו שביקש אברהם מהקב"ה שייבא עליו זקנה, מפני שלא היו מבחינים בין אברהם ליצחק כלל.

[מובא בפסיקתא זוטרתא (ריש פ' מקץ) שאף יעקב אבינו ע"ה היה דומה לאברהם, ולכן פרעה שהיה זקן מופלג וראה לאברהם וליעקב, אמר לו ליעקב "כמה ימי שני חיין" (מז, ח), כי היה דומה לאברהם אבי אביו. ובשמות רבה (כת, א) מובא שאף משה היה דומה לאברהם בשעת מתן תורה, שכאשר בקשו אז המלאכים לפגוע במשה, עשה לו הקב"ה קלסטרין פניו דומה לאברהם].

איך ידע אליעזר שמעשי רבקה דומים למעשי אברהם
מובא בבראשית רבתי (פ' חיי שרה) שראה אליעזר שמעשי הטובים של רבקה דומים למעשי אברהם, שבידיה השקתו כנאמר באברהם "והוא עומד עליהם" - שהוא בעצמו היה שמש עליהם, וכן כל מעשיה במהירות כמעשה אברהם, שכתוב "ותמהר ותער, ותרץ עוד אל הבאר, ותמהר ותורד כדה, ותמהר ותער כדה".

מי לא אכל עם אליעזר

כתב רבינו בחיי על הפסוק (כד, נד) "ויאכלו וישתו הוא והאנשים אשר עמו", שבא הכתוב להוציא את בני הבית שלא אכלו, כי היו מתאבלים על בתואל שמת ע"י הסם, כי העבד ניצל בזכותו של אברהם ויבוא רשע תחתיו, וכמובא כל זה בבראשית רבה (ט, א), ובילקוט שמעוני (חיי שרה רמז טז).

גם ילדים קטנים נכו על פטירת אברהם כי היה אדם טוב לכל

בסדר הדורות (שנת ב' אלפים קכ"ג) הביא מספר הישר, שכאשר נסתלק אברהם, באו כל יושבי ארץ כנען עם מלכיהם ושריהם, וכל יושבי ארץ חרן, וכל משפחות אברהם, וכל בני הפילגשים, לקבור אותו, ויבכו ויספדו עליו, גם ילדים קטנים ויושבי הארץ בכו כולם, כי היה אברהם טוב לכולם וישר עם אלהים ואנשים, ולא היה עוד ירא אלהים כמוהו מקטנותו כל ימי חייו.

כל המשתתפים בהלווית שרה זכו להאריך ימים לפחות 38 שנה

מובא בבראשית רבה (סב, א) בשם רבי תנחומא, שלכן נאמר על מערת המכפלה (כה, ט) "שמה קובר אברהם ושרה אשתו", אף על פי שמקבורתה של שרה לקבורתו של אברהם עברו ל"ח שנה, ללמדך שכל מי שגמל חסד לשרה זכה לגמול חסד לאברהם. ומוסיף רבי שמואל בר נחמן, שאף שם ועבר זכו להאריך ימים עד פטירת אברהם, והיו מהלכין לפני מטתו, וכאשר ראו מקום גבוה מופנה לאבינו אברהם, קברו אותו במקום המוכן ומזומן לו.

באיזה חודש נפטר אברהם אבינו

בסדר הדורות (ב"א קכג) הביא מס' דן ידין (מ"ו) וילקוט ראובני (לך לך), שאברהם אע"ה נפטר בחודש טבת, וזהו ת'קבר ב'שיבה ט'ובה ראשי תיבות 'טבת'.

באיזו מיתה נאסף ישמעאל

מובא בבראשית רבה (סב, ב) על הפסוק (כה, יז) "ואלה שני חיי ישמעאל וגו' ויגוע וימת ויאסף אל עמיו", שנפטר מחולי מעיים, כי חולי מעיים ממרק עונותיו, ולכן נאמר בו "וימת ויאסף אל עמיו" שחלקו בגן עדן.

נלאורת מתורתך

דאז פניה הקדושות מאירות והבינו שמתה בנשיקה

וַיָּקָם אַבְרָהָם מֵעַל פְּנֵי מְתוֹ (כג, א). כתב בתפארת יהונתן, שהוצרך אברהם להתבונן ממש בפניה של שרה, כי אברהם לא היה אצל מיתת שרה, כמו שכתוב (כג, ב) "ויבוא אברהם לספוד לשרה" ומשמע שכבר מתה ועכבו את הקבורה עד שיבוא אברהם. והנה במערת המכפלה נקברים רק המתים שהסתלקו בנשיקה, אבל המתים ע"י מלאך המות אינם רשאים להקבר שם, וכיצד ידע אברהם אם מתה שרה בנשיקה או ע"י מלאך המות, אלא שמובא במסכת עבודה זרה (דף כ ע"א) שיש שלש טיפות בחרבו של מלאך המות, ממנו מת האדם, וממנו מסריח, וממנו פניו מוריקות, נמצא אם מתה ע"י מלאך המות היה פניה מוריקות מחמת הטיפה, וכיון שראה אברהם שפניה מאירות, אם כן היה ודאי לו שבנשיקה מתה ומותר לקבורה במערת המכפלה.

י"א שבשעת העקידה גילה אברהם אבינו את מערת המכפלה

וַיִּתֵּן לִי אֶת מְעַרַת הַמְּכַפְלָה אֲשֶׁר לוֹ אֲשֶׁר בְּקֶצֶה שְׂדֵהוּ (כג, ט). כתב בספר קושיות לתלמיד מהר"ם (אות שסט), שאברהם אבינו חפץ במערת המכפלה, מפני שכאשר לקח את יצחק לעקדה, שלח לו הקב"ה איל להקריב תחת בנו, והיה האיל נאחז בסבך בקרניו כך שיכל אברהם לתפוסו, ובא השטן והתירו, והניס את האיל אל תוך מערת המכפלה. ואברהם רץ אחריו לתוך המערה, וראה שתי מטות מוצעות ונרות דולקות, והיו שם שני זקנים נאים ויפים, והריח אברהם ריח טוב במערה, מריח גן עדן. מיד חמד אותו המקום להיות נקבר שם, מיד הלך לבני חת וקנהו.

נעשה נס שרבקה יצאה מן הבית אחרי ג' שנים שלא יצאה מעולם

וַהֲנֵה רַבְקָה יֵצֵאת וגו' וַיִּכְדָּהּ עַל שְׂכָמָהּ (כד, טו). מובא בפרקי דרבי אליעזר (חורב, פרק טז) שרבקה בת מלכים היתה שלא יצאה לשאוב מימים ימימה, ובאותה שעה יצאה לשאוב מים. ובשכל טוב (כד, טו) מובא שמכל בנות העיר לא יצאה באותה שעה אלא רבקה לבדה, מה שלא עשתה כן מעולם, ולכן נכתב בתורה 'והנה רבקה יצאת' חסר וא"ו. וכתב בספר קרן אור פני משה (פ' חיי שרה) שזהו שנאמר ברבקה (כד, טז) "והנערה טובת מראה מאד בתולה ואיש לא ידעה", שלא הכיר בה שום איש מעולם כי תמיד היתה פנימה מרוב צניעותה, ועתה גלגלו מן השמים שהיא יצאה מחוץ לעיר לשאוב מים, כדי להזדמן לאליעזר, ומעשה ניסים היה.

איך רבקה הקטנה יכלה להשקות אדם ענק כמו עוג אלא שנהיתה גבוהה

וַתִּמְהַר וַתִּתְּדַר פְּדָה עַל יָדָהּ וַתִּשְׁקֶהוּ (כד, יח). מובא בספר עיני העדה לרבי אליהו הכהן האתמרי (פ' חיי שרה, דף כז ע"א), שהנה מובא במסכת סופרים (הוספה א, פרק א ה"ב) שאליעזר הוא עוג, אם כן היה גבוה מאד, ורבקה הלא היתה קטנה בת שלש, א"כ איך אמר הכתוב "ותורד כדה ותשקהו", ואיך יצויר שתשקהו בידה. אלא שנעשה לה נס שנעשתה גבוהה, ונדמה בעיניה שיכולה היא להשקותו. וביאר עוד, שזה היה ניחושו של אליעזר "והיה הנערה אשר אומר אליה הטי נא כדך ואשתה, ואמרה שתה" - שידמה לה שיכולה להשקות אותי, בודאי הגמור שהקב"ה עושה עמה נס להגדילה או להשפיל אותי באופן שתוכל להשקות אותי, ובהיות כן, בודאי שהיא חסידה, כיון שהיא בעלת הנס, לכן "ותורד כדה על ידה" ותשקהו בידה, להראות הנס כי גדלה עד שיעור קומתו. וזהו "והאיש משתאה לה", שהיה משתומם ומתמיה על הנס.

פניני הלכה

מי שמת וקם לתחייה אם מברך מוחיה המתים

מובא בפרקי דרבי אליעזר (פרק לא) שבשעת העקדה פרוחה ויצאה נפשו של יצחק, וכיון שאמר המלאך לאברהם אל תשלח ידך אל הנער, חזרה נפשו לגופו, וכאשר קם יצחק ועמד על רגליו ידע שכך המתים עתידיים להחיות, ופתח ואמר ברוך אתה ה' מחיה המתים.

ומזה למד החיד"א במחזיק ברכה (או"ח סי' ריט) שמי שמת וקם לתחייה אינו מברך ברכת הגומל, אלא בא"י מחיה המתים. ומעשה רב מובא בשער הגלגולים (הקדמה לח), שפעם אחת נסתלקה נפשו של רבנו חיים ויטאל ע"י רוח של גוי אחד, ורבנו האר"י ז"ל גהר עליו עד שחזרה נשמתו בו מעט מעט ופתח את עיניו, וקם מהרח"ו ובירך ברכת מחיה המתים.

אמנם בשיבלי הלקט (סי' יח) מובא שכאשר הביא הקב"ה טל תחיה והחיה את יצחק, אמרו מלאכי השרת בא"י מחיה המתים. ובשפתי כהן (בראשית כג, א) כתב שאברהם אבינו הוא שבירך על יצחק מחיה המתים.

במקום צער אכילת ושותיית האדם קודמת לאכילת הבהמה

במסכת ברכות (דף מ ע"א) למדו מהכתוב שאכילת הבהמה קודמת לאכילת האדם, אמנם רבקה אמרה "שתה וגם לגמליך אשאב", ודייק בספר חסידים (סימן תקלא) שבשתייה האדם קודם לבהמה, והביאו המגן אברהם (בסי' קסז, ס"ק יח). אמנם האור החיים (כד, מד) כתב שאין ללמוד ממעשה של רבקה ואליעזר, כי שעת צער וסכנה היתה, ולכן שונה הדבר, והביאו ביד אפרים (או"ח סי' קסז).

י"א שקבורתה של שרה היתה בערב סוכות ונתבטל שבעה ושלושים

"ויבוא אברהם לספוד לשרה ולבכותה" (כג, א) 'ולבכותה', כתוב בכ"ף קטנה, וכתב בעל הטורים שלא בכה אלא מעט. וביאר זאת בספר מעשה רוקח, שלפי דברי המדרש (בתנחומא וירא כג) נפטרה שרה מחמת בשורת העקדה, וכתב הרקנאטי שהעקדה היתה ביום הכיפורים, וההליכה מהר המוריה לבאר שבע היתה מרחק שלושה ימים כמ"ש "ביום השלישי וישא אברהם את עיניו וירא את המקום מרחק", אם כן היתה פטירתה של שרה בין יום הכיפורים לסוכות, ואברהם אבינו קיים כל התורה כולה כמובא במסכת יומא (דף כח ע"ב), במסכת יומא (דף כח ע"ב), נמצא שהרגל ביטל ממנו את מצוות ג' ימים לבכי וד' להספד (כמובא במסכת מועד קטן דף כז ע"ב), כי לא נותר לו אפילו לבכי ב' ימים שלמים, והרגל ביטל אף מצוות שלושים, ולכן נאמר כ' קטנה, שבכה מעט.

ורמז לזה: "שרה אמנו נקברה בערב סוכות" (1725). גימטריא: "חברון בארץ כנען ויבא אברהם לספד לשרה" (1725). ורמז נוסף: "שרה אמינו נקברה בערב חג הסוכות" (1751), גימטריא: ואחרי כן קבר אברהם את שרה (1751). וכן גימטריא: "אל מערת שדה המכפלה על פני ממרא" (1751).

וְלֹכַן אָמְרוּ חַז"ל "טוֹב לָלֶכֶת אֶל בֵּית הָאָבֶל מִלָּקֶת אֶל בֵּית הַמִּשְׁתָּה", לֹא כִּדֵי שְׁתֵּהִיָּה עֲצוּב. פְּשׁוּט שֶׁם תִּשְׁמַע שְׂאֻמְרִים עַל הָאָדָם רַק מֵה שְׂבָאָמֶת יֵשׁ לוֹ עֵרָה. לֹא יִדְבְּרוּ עַל זֶה שֶׁהוּא הִיָּה חֶזֶק מְאוֹד וְשֵׁהִיָּה מְאוֹד אוֹהֵב לְאָכֵל.

כְּבֵית הַמִּשְׁתָּה כֵּן יִדְבְּרוּ עַל זֶה... לָכֵן שְׁתֵּי הַפְּרִשְׁוֹת שְׂנֵקְאִים עַל שֶׁם שֶׁל 'חַיִּים' מְדַבְּרוֹת עַל 'מְוֹת', כִּינּוּן שֶׁקָּל לְבַחֵן אִם אָדָם חַי רַק אַחֲרֵי פְּטִירָתוֹ. אִם הַחַיִּים שְׁלוֹ שְׁנוֹ אֲנָשִׁים, הוֹסִיפוּ טוֹב בְּעוֹלָם, סִימָן שֶׁהוּא חַי.

כְּשֶׁאָתָה רוֹאֶה אֶת מֵה שְׁשֻׁרָה הַשְּׂאִירָה אַחֲרֵיהָ וְאֵת מֵה שְׁיַעֲקֹב הַשְּׂאִיר אַחֲרָיו אֶתָּה מְבִין שֶׁהוּא הִיָּה חַי, וְלֹכַן "עַקֵּב אֲבִינוּ לֹא מָת" (תַּעֲנִית ה:), "מֵה זָרְעוֹ בְּחַיִּים אֵף הוּא בְּחַיִּים" (שֵׁם), כְּשֶׁאָתָה רוֹאֶה אֶת זָרְעוֹ, אֶת מִפְּעַל חַיּוֹ, אֶתָּה מְבִין שֶׁהוּא בְּעֵצָם מִמְּשִׁיךְ לַחַיּוֹת! הַדְּרָךְ שְׁלוֹ מִמְּשִׁיכָה לְנִבְעַע וּלְשִׁנּוֹת אֲנָשִׁים. זֶה מוֹרָה אֶת הַדְּרָךְ גַּם לָנוּ כְּמוֹ שְׂרַבְנּוֹ שְׁלִיט"א חוֹזֵר וְאוֹמֵר רְבוֹת שְׂזַכְרוּן יוֹם הַמִּיתָה בְּכָל יוֹם הוּא הַכֶּרֶחַ לְאָדָם כִּדֵי שְׁחִיּוֹ הִיָּה חַיִּים - שֶׁהַדְּרָךְ שֶׁבָּה הוּא הוֹלֵךְ תִּמְשִׁיךְ לְגִלוֹת וּלְהַשְׁלִים אֶת הַטוֹב בְּעוֹלָם

בס"ד

אור חדש על ציון תאיר

הננו שמחים לבשר
לדבנן ותלמידהון
על הוצאה לאור
עולם קונטרס אבן
שלמה מתורת
הגאון הינוקא
רבנו שלמה יהודה
כארי שליט"א

סוכב והולך מעניין
האור הגנוז ונוסף
עליו ביאור נרחב
משולב בתוספת
מקורות ומבואות

ניתן להזמין אצל הנציגים ברחבי הארץ

פירוט הנציגים הארצי ניתן לשמוע בקו שיעורי הינוקא שלווח 1

ירושלים: הרב משה מאיר: 053-3156131 | מרדכי כהן: 050-6652778

דרום: יעקב כהן: 050-4110505 | מורכו: הרב יוסף קאשי: 050-4182990

צפון: הרב בנידור דרעי: 050-2760538